JAMIA MILLIA ISLAMIA
CENTRAL LIBRARY
ACC NO. 2745
DATE 10.6.05

انداج عجز

کتاب ریاض الادویہ از یوسفی

(ایک ورق شروع کا ندارد)

جامعہ ملیہ اسلامیہ یونیورسٹی
JAMIA HAMDARD
قسم المخطوطات
مرکزی لائبریری

انداج عجز ۲۷۴۵

کتاب ریاض الادویہ (از یوسفی)

سر سبز

نزدیک و جمال دعا را گویند صحبت علاج که روح الادویه کنند امین مباد و سبس او در جهان
باقی یار ز مال دولت او مباد و زمان زمین مقدمه در بیان مزاج کیفیاتی اند به وجدان پیدا
دانست که هیچ جسم در عالم نیست که از چهار عنصر مرکب نیست و هر عنصری حالی از آن نیست
که احداث میکند و در بدن کیفیتی پیدا که هر چیزی را از آن نام میکنند آن چیز را معتدل
گویند و اگر احداث میکند محسوس میشود یا نمیشود و اگر نمیشود گویند او در درجه اول است و اگر میشود
تا تاثیرش کمتر از تاثیر معتدل مقدار باشد در درجه دوم است و اگر محسوس میشود بحدی میرسد که ضرر میکند یا نمیرساند اگر
در درجه دوم و اگر میرسد بحدی که هلاک میکند یا نمیکند در درجه سوم است و اگر میکند در درجه چهارم
و چیزی را که در درجه چهارم است او را سمی گویند و آن چیز را که قتل دوائی سمی بکیفیت است
و قتل بصوری نوعیه و اطلاق بر دو شبهه است اول آنکه سم در اصل در اصل و الله در حقیقت دوا است و بر درجه
زائد بر مرتبه اعتبار کنند طرف عالی و سافل و متوسط با سماء و چیزی را موثر است در بدن اگر مانند سم
بکیفیت فعل از او دوا مطلق گویند چون زنجبیل و اگر ماده فقط اعدا مطلق او چون نان گندم
و اگر بصورت نوعیه فقط دوا خاصیت دارد خاصیت یا اگر موافق طبیعت بود مانند گویند اگر مخالف
بود سم و اگر تاثیرش ماده و کیفیت است پس اگر قوه غذائی غالب است غذائی دوائی گویند
چون کاهو و اگر قوه دوائی غالب دوائی اعدائی چون زهره بکیفیت و صورت او دوائی خاصیت دوائی
گویند چون کاسنی و اگر ماده صورت است غذائی دوا خاصیت چون روغن کاهو و اگر ماده و کیفیت و صورت
است پس اگر قوت غذائی غالب است دوائی اعدائی خاصیت چون سیب سرخ و اگر قوه غذائی غالب
دوائی اعدائی او دوا خاصیت چون بود دانه با لطیف سیار و غلیظ بسیار و هر یک از انها صالح الکیموس
بسیار و فاسد الکیموس سیار و هر یک از انها کثیر الاعدا بسیار و قلیل الاعدا بسیار اعدائی
لطیف انرا گویند که زود متولد شود و زود رفیق از جمله غلیظ عنصر لطیف ماده او چون سراب